

BOX 5

REGULATORY IMPACT ASSESSMENT (RIA) :

การใช้หลัก คัดรอบ-ตอบโต้ ในการกำกับดูแลผู้ให้บริการทางการเงินในโลกใหม่

* สถานการณ์

ระบบเศรษฐกิจการเงินกำลังเปลี่ยนแปลงเข้าสู่โลกดิจิทัล เทคโนโลยีจึงเป็นปัจจัยเร่งให้ผู้ให้บริการทางการเงินต้องปรับตัวในการดำเนินธุรกิจเพื่อเข้าถึงประชาชนในวงกว้างและรวดเร็วมากขึ้น ธปท. ในฐานะผู้ออกหลักเกณฑ์การกำกับดูแลสถาบันการเงินและผู้ให้บริการที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน (non-bank) จึงได้ทบทวนหลักเกณฑ์การกำกับดูแลเป็นระยะเพื่อไม่ให้เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนานวัตกรรมและส่งเสริมการปรับตัวของธุรกิจ

แผนภาพ) มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อให้การกำกับดูแลเหมาะสมกับภูมิทัศน์ของภาคการเงิน (financial landscape) ในระยะถัดไป ซึ่งหัวใจสำคัญของการปรับหลักเกณฑ์การกำกับดูแลคือ เพื่อลด ละ เลิก หลักเกณฑ์ที่เป็นภาระแก่ภาคธุรกิจและประชาชนมากเกินไป และเพิ่มประสิทธิภาพการประกอบธุรกิจของสถาบันการเงินและ non-bank ในการให้บริการแก่ประชาชนและผู้ประกอบการ

การใช้ RIA จะช่วยให้ผู้ออกนโยบายกำกับดูแลได้รับฟังและแก้ปัญหาได้อย่างตรงจุด ตัดสินใจโดยคำนึงถึงผลกระทบทั้งเชิงบวกและเชิงลบของแต่ละทางเลือก เพื่อให้สามารถแก้ปัญหาได้ อย่างรอบคอบและรอบด้านมากขึ้น

* จาก “กฎเกณฑ์” สู่ “หลักการ” : การกำกับดูแลผู้ให้บริการทางการเงินภายใต้โลกใหม่

ที่ผ่านมา ธปท. ได้จัดทำแบบสอบถามและประชุมรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคจากการบังคับใช้หลักเกณฑ์ ผลกระทบที่เกิดขึ้น และข้อเสนอแนะหรือแนวทางการปรับปรุงหลักเกณฑ์และกระบวนการทำงานจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภายใน ธปท. และภายนอก อาทิ สมาคมธนาคารไทย สมาคมธนาคารนานาชาติ สมาคมสถาบันการเงินของรัฐ สมาคมการค้าผู้ประกอบการธุรกิจสินเชื่อทะเบียนรถ และตัวแทนผู้ประกอบการธุรกิจสินเชื่อรายย่อย เพื่อนำมาเป็นข้อมูลประกอบการวิเคราะห์ทางเลือกและกำหนดแนวทางปรับปรุงหลักเกณฑ์และกระบวนการทำงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้

จากการรับฟังความคิดเห็น ธปท. พบว่าประเด็นปัญหาอุปสรรคสำคัญของหลักเกณฑ์เป็นเรื่องการจำกัดขอบเขตธุรกิจและรูปแบบการลงทุนของธนาคารพาณิชย์ที่ ธปท. ยังเน้นให้ธุรกิจภาคการเงินเป็นหลัก โดยการกำกับดูแลแบบใช้ “กฎเกณฑ์เป็นที่ตั้ง (rule-based)” ที่อาจเข้มงวดเกินไปในบางเรื่องจนทำให้การให้บริการไม่ยืดหยุ่นพอที่จะรองรับการดำเนินธุรกิจในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำกับดูแลทุกประเภทธุรกิจในรูปแบบเดียวกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับพื้นฐาน ต้นทุนการดำเนินงาน และความเสี่ยงของธุรกิจที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ หลักเกณฑ์ที่ซ้ำซ้อนกับผู้กำกับดูแล/กฎหมายอื่น เช่น สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ยังเป็นภาระให้แก่ผู้ประกอบการที่ต้องปฏิบัติตามอีกด้วย

ดังนั้น ธปท. จึงมุ่งเน้นที่จะผลักดันหลักเกณฑ์การกำกับดูแลโดยใช้ “หลักการเป็นที่ตั้ง (principle-based)” มากขึ้น เพื่อให้การบังคับใช้มีความยืดหยุ่นและเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ควบคู่กับการใช้ “หลักกำกับดูแลตามระดับความเสี่ยง (risk-proportionated)” เพื่อให้เหมาะสมกับความเสี่ยงของธุรกิจแต่ละประเภทมากขึ้น นอกจากนี้ ยังคำนึงถึงการแข่งขันที่เท่าเทียมและสมดุลของธุรกิจแต่ละประเภท (level of playing field) เพื่อให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม ภายใต้การกำกับดูแลที่ต้องมีการบริหารจัดการความเสี่ยงที่เหมาะสมและคุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงินให้ได้รับความเป็นธรรมด้วย

การกำกับดูแลผู้ให้บริการทางการเงินในโลกใหม่ เป็นเรื่องที่มีความท้าทายอย่างยิ่ง และจำเป็นต้องอาศัยการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานกำกับดูแลและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายอย่างใกล้ชิด เพื่อหาสมดุลของเป้าหมายด้านต่าง ๆ ในปี 2566 ธปท. จึงมีแผนที่จะรับฟังความคิดเห็นจากภาคธุรกิจและผู้แทนประชาชนเพิ่มเติม ซึ่งจะช่วยให้การตัดสินใจในแต่ละประเด็นเป็นไปอย่าง “คิดรอบ ตอบโต้” และบรรลุเป้าหมายร่วมกัน

“Regulatory Impact Assessment (RIA)” เป็นเครื่องมือสำคัญที่ ธปท. นำมาใช้ในการประเมินและทบทวนหลักเกณฑ์การกำกับดูแลที่มีอยู่ในปัจจุบัน โดยใช้หลักการ “คิดรอบ ตอบโต้” (ขั้นตอนการดำเนินการตาม

ขั้นตอนการดำเนินงาน

Collection & Review
ทบทวนเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด
รวบรวม pain point

Stakeholder Engagement
หารือกับสถาบันการเงิน
ภาคเอกชน ผู้กำกับดูแล
ผ่านการจัดประชุมรับฟังความเห็น
และแบบสอบถาม

Analysis
ประมวลผลข้อมูลทั้งหมด
ประเมินผลกระทบและข้อดีข้อเสีย
ของแต่ละทางเลือก

Conclusion
นำเสนอผลการทบทวน
จัดทำ Roadmap สรุปประเด็น
และข้อเสนอแนะในการปรับปรุง
แก้ไขเกณฑ์

* สปท. อยากเห็นอะไร

ธปท. คาดหวังว่าการทบทวนและปรับปรุงหลักเกณฑ์ตามโครงการ RIA นี้จะทำให้ประชาชนและภาคธุรกิจเข้าถึงบริการทางการเงินที่หลากหลาย ด้วยต้นทุนทางการเงินที่เหมาะสมสอดคล้องกับระดับความเสี่ยงมากขึ้น ขณะเดียวกันก็จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำธุรกิจ ลดต้นทุนจากการ

กำกับดูแลที่เข้มงวดเกินจำเป็น และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับสถาบันการเงินและ non-bank ทำให้ภาคธุรกิจสามารถจัดสรรทรัพยากรและพัฒนาต่อยอดธุรกิจเพื่อรองรับโลกทางการเงินในอนาคตได้ โดยยังรักษาเสถียรภาพของระบบสถาบันการเงินได้อย่างเหมาะสม